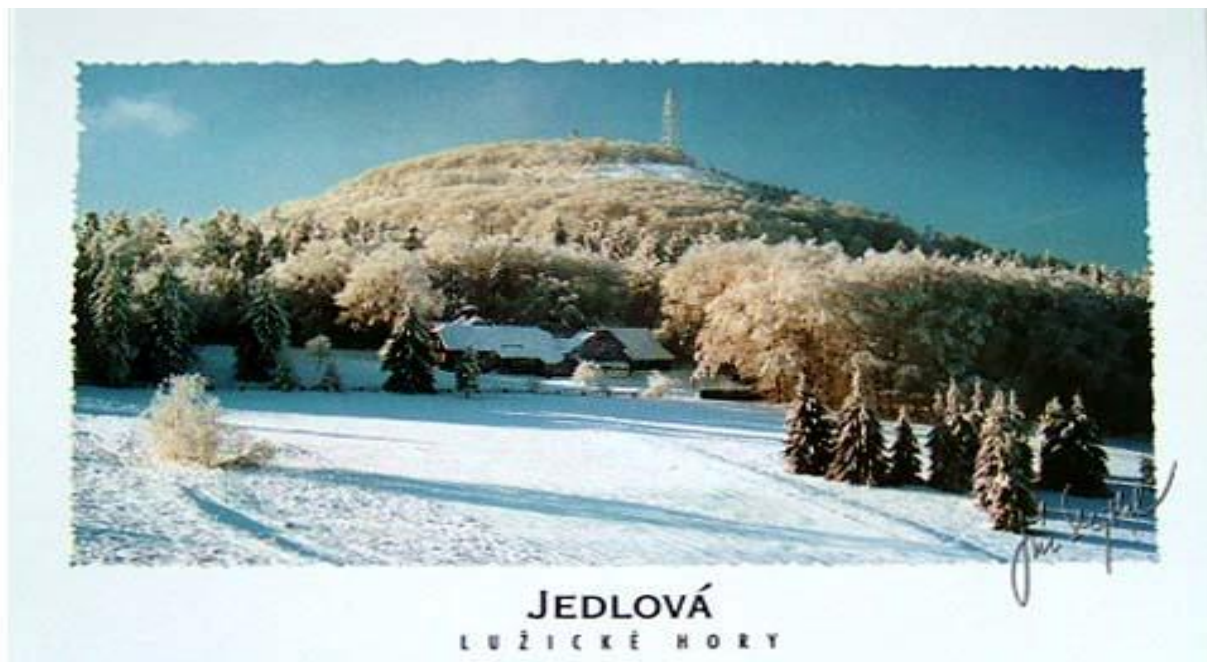

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání
„ Vyrůstáme pod Jedlovou „

Obsah

1. Identifikace	3
2. Charakteristika školy	4 - 5
3. Charakteristika školního vzdělávacího programu	5 - 10
4. Učební plán	10 – 14
5. Učební osnovy	15
6. Hodnocení žáků a autoevaluace školy	16 - 20

1. Identifikace

Školní vzdělávací program je zpracovaný podle RVP ZV a přílohy RVP ZV – LMP. Je určen především pro realizaci všeobecného základního vzdělávání co nejširšího okruhu žáků.

Motivační název: Vyrůstáme pod Jedlovou

Údaje o škole:

Základní škola Dolní Podluží, okres Děčín, příspěvková organizace

Dolní Podluží 364, 407 55

Ředitel - Mgr. Markéta Hobzová

koordinátor ŠVP - Mgr. Martina Hofmanová

telefon: ředitelství 412 379 163

I. st. 412 384 806

II. st. 412 384 804

e-mail : zs.dolnipodluzi@tiscali.cz

IČO: 70695288

IZO řed. 600076521

DIČO : 102065217

zřizovatel :

název – Obec Dolní Podluží

adresa – Dolní Podluží 6, PSČ 40755

kontakty - telefon: 412 379 264

e-mail: urad@dolnipodluzi.cz

platnost dokumentu: od 1. 9. 2007, úpravy s platností od 1. 9. 2013

ŠVP ZV Vyrůstáme pod Jedlovou byl projednán na pedagogické radě 21. 6. 2007, po změnách 30.8.2013

Školská rada jej projednala: 17. 9. 2007, po změnách: 28. 8. 2013.

2. Charakteristika školy

Úplnost a velikost školy

Základní škola Dolní Podluží je plně organizovaná základní škola s devíti ročníky s kapacitou 300 žáků s vymezenou spádovou oblastí pro obce Dolní Podluží, Horní Podluží a Jiřetín pod Jedlovou. Je dopravně dostupná autobusem.

Součástí školy jsou školní družina (kapacita 60 žáků) a školní jídelna s vlastní kuchyní (kapacita 300 strážníků).

Pedagogický sbor

Pedagogický sbor má 19 členů - 14 učitelů, 2 vychovatelky ŠD, 3 asistentky pedagoga. Ve škole poprvé působí rodilý mluvčí při výuce Aj.

Průměrný věk pedagogického sboru je 47 let, v pedagogickém sboru jsou čtyři muži.

80 % učitelů je plně kvalifikovaných, ostatní si podle možností postupně doplňují vzdělání.

Na škole pracuje kvalifikovaný výchovný poradce (s aprobační speciální pedagog), kvalifikovaný metodik prevence sociálně patologických jevů a kvalifikovaný koordinátor a správce ICT technologií na škole. Všichni učitelé jsou proškolení v problematice ochrany při mimořádných událostech.

Charakteristika žáků

Škola poskytuje možnost základního vzdělání žákům ze tří obcí: Dolní Podluží, Horní Podluží a Jiřetín pod Jedlovou. V průměru přes 80% žáků do školy dojíždí – převážně autobusovou dopravou. Kromě žáků s běžnými vzdělávacími potřebami se postupně ve škole zvyšuje počet žáků s různou potřebou integrace, kterým věnujeme velkou pozornost. Děti se SPUCH jsou plně integrované, navštěvují speciální cvičení pro nápravu poruch učení a dle potřeby pracují podle individuálního vzdělávacího plánu.

Dlouhodobé projekty

Škola se v období 2010 – 2013 úspěšně zúčastnila projektu EU OPVK, díky kterému se výrazně zlepšila materiální vybavenost ZŠ.

V roce 2015 se škola zapojila do OPVK Výzva č. 56, šablony Čtenářské dílny, Zahraniční jazykový kurz pro učitele, Zahraniční jazykově-vzdělávací pobyt pro žáky.

Pravidelně probíhají tyto projekty: Domov, obec, škola, Evropa, EKO den, Člověk a zdraví, Přibližujeme tradice a zvyky našich předků dnešním dětem, Den bez úrazu, Branný den, Důležité instituce, Zeměpis světadílů a oceánů, Historie je učitelkou života, Národní park České Švýcarsko. V projektech jsou realizována průřezová témata.

Na naší škole jsme před několika roky zavedli ekologickou výchovu v praxi. Ve škole třídíme papír, plasty, PET lahve, baterie, tetrapak. Do tohoto projektu zapojujeme i rodičovskou veřejnost. Ze zisku kupujeme knihy pro nejlepší žáky a pro vycházející žáky. Spolupracujeme s firmou Severočeské sběrné suroviny a.s., pobočka Varnsdorf a s firmou Pro EKO – Varnsdorf s.r.o.

Formy spolupráce se zákonnými zástupci a dalšími sociálními partnery

Spolupráce s rodiči má dlouhodobě standardní úroveň. Čtyřikrát do roka škola pořádá třídní schůzky s rodiči, v případě potřeby jsou svolávány i mimořádné schůzky. Schůzky mají průměrnou účast okolo 80 %. Každoročně škola pořádá „Den otevřených dveří“, při kterém má široká veřejnost možnost seznámit se blíže s provozem školy. Při škole pracuje Občanské sdružení rodičů, do kterého jsou voleni zástupci z řad rodičů vždy na začátku nového školního roku. Od rodičů je vybírán členský příspěvek, z něhož je přispíváno na zájmovou a mimoškolní činnost dětí.

Při škole byla zřízena školská rada, která pravidelně zasedá a spolupracuje se školou na jejím rozvoji.

Rodiče se mohou kdykoli obracet na vedení školy a na výchovného poradce. O činnosti školy jsou informováni prostřednictvím webových stránek školy. Široká veřejnost je o dění ve škole informována i prostřednictvím místního měsíčníku Permoník, kam přispívají mnozí učitelé, kteří organizují různé mimoškolní akce a účast na soutěžích.

Škola úzce spolupracuje s mateřskými školami ve spádových obcích. Je vypracován Plán spolupráce ZŠ a MŠ, který se každým školním rokem obnovuje. Nejenže se učitelky MŠ podílejí na přípravě dětí do 1. třídy, ale účastní se se svými žáky společných sportovních a kulturních akcí, budoucí školáci před zápisem do 1. třídy a před nástupem do školy absolvují návštěvu ve výuce.

Spolupráce s obecními úřady všech tří spádových obcí je také na dobré úrovni. Zastupitelstvo zřizující obce se snaží podporovat školu nejen finančně, ale také organizačně. To platí i o dalších zastupitelích zbývajících obcí.

Škola spolupracuje i s ostatními organizacemi a spolky v obcích, zejména s hasiči, ČČK, Policií ČR, v rámci prevence se osvědčuje spolupráce s OSPOD ve Varnsdorfu.

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu

Zaměření školy

Školní vzdělávací program „Vyrůstáme pod Jedlovou“ naplňuje výchovné a vzdělávací cíle RVP ZV. Vychází z nové strategie vzdělávání, která zdůrazňuje klíčové kompetence, jejich provázanost se vzdělávacím obsahem a uplatnění získaných dovedností v praktickém životě. Vychází z koncepce celoživotního učení. Podporuje profesní odpovědnost učitelů za výsledky vzdělávání.

- v základním vzdělávání jde o to, aby si žáci osvojili základní poznatky o životě kolem sebe (nelze naučit vše, k čemu lidstvo v poznání došlo)
- k učení lze žáky motivovat a učinit jej zajímavým a přiměřeným jejich věku
- nejlepších a trvalých výsledků lze dosáhnout na základě porozumění určitému jevu, toho lze dosáhnout tehdy, když žák zapojí do učení co nejvíc smyslů, když bude provádět činnosti, pozorovat, hovořit o nich, vyslovovat závěry – objevovat
- chceme-li dosáhnout dobrých výsledků u všech žáků, musíme jim dát prostor pro učení

- efektivitu vzdělávání nelze založit jen na posuzování chyb žáků a na přípravě (připravenosti) pro přijímací zkoušky, ale je nutné využít nové mechanismy k hodnocení výsledků vzdělávání postavené na průběžném hodnocení činností žáků, na ověřování schopnosti řešit problémy komplexně a na celkovém posunu žáka nejen v kvalitě vědomostí a rozvoji dovedností, ale zejména v komplexním rozvoji osobnosti žáka
- * kvalitu vzdělávání neurčuje množství poznatků, ale jejich propojenost, smysluplnost a použitelnost pro život
- pozitivně laděné hodnotící soudy, užívané průběžně, mají vyšší motivační hodnotu a vedou k celkově dobrému zvládnání učiva

Povedeme žáky k tomu, aby vše nové, pokud to lze, získávali na základě činností, pozorování, pokusů – na základě objevování. Nebudeme zaměstnávat jednostranně rozum a paměť žáků, ale působit také na jejich city a vůli. Nebudeme hromadit jen množství vědomostí na úkor kvality, ale budeme se snažit rozvíjet schopnosti žáků a seznamovat je s pracovními metodami a postupy. Tyto metody a postupy si žáci osvojují tak, aby je uměli uplatnit v životě a mohli se sami dále vzdělávat.

Učivo budeme procvičovat na konkrétních příkladech a situacích, které přináší každodenní život kolem nás. Činnosti s konkrétními věcmi a pokusy učí žáky vnímat učení jako činnost důležitou pro vlastní život i existenci okolního světa.

V průběhu vzdělávacího procesu je žák veden k sebekontrolě, sebehodnocení a samostatnému rozhodování. Učí se pracovat sám i spolupracovat v týmu.

Základní metoda učení – *metoda objevování* – staví do popředí význam otázek žáků ve vyučování. Je-li dítě schopno k určitému jevu položit otázku, je to znamení, že o pozorovaném jevu přemýšlí, hledá vysvětlení, je schopno mu porozumět a na otázku najít správnou odpověď. V pokládání otázek pomáhá žákům hlavně pozorování určité prováděné činnosti.

Úloha učitele spočívá v tom, aby žákům několik „žakovských otázek“ formuloval sám, aby je povzbuzoval, aby jim dával dostatek příležitostí k vzájemnému kladení otázek, aby pozitivně podpořil i otázky neobratně formulované. Učitel brzy pozná, že se žáci ve formulaci otázek lepší, že jsou stále obratnější a pohotovější. Schopnost ptát se je jedním z klíčů k úspěšnému učení a získává se hlavně cvikem. Otázky kladené žáky ke kterémukoli partiím učiva provokují myšlení žáků, vedou je k hledání vysvětlení, výrazně napomáhají k učení.

Menší nadání nebo částečná neznalost v některé oblasti by neměly být překážkou rozvoje žáka v jiných oblastech. Aby toho mohlo být dosaženo, zaměříme se na využívání *mezipředmětových vztahů*. To znamená, že budeme učit žáky užívat všech vědomostí a dovedností, kterým se naučili při každé vhodné příležitosti, ve všech učebních předmětech i v praktickém životě, neboť nejpevnější spoje se vytvářejí životními situacemi. Psychologové poznali, že v paměti vydrží dlouho, často i trvale to, co žák sám pozoroval, promyslel či vykonal. Je nutné vědět a dodržovat, že žákova paměť nemá být přetěžována zbytečnými podrobnostmi.

Při osvojování nového učiva dbáme na to, aby nové učivo vycházelo z učiva předešlého, aby byly nové představy zařazovány do okruhu představ starších.

Rozvoj inteligence žáka je podporován tím, že je žákovi umožněno samostatně se rozhodovat, uvažovat, provádět svoje činnosti, učit se řešit problémy. Žák své činnosti provádí samostatně. Vedeme ho přitom k samostatnému pozorování, srovnávání, rozboru

pozorovaného jevu, k vlastnímu uvažování, kladení otázek, ke komunikaci. Činnosti organizujeme tak, aby žáci byli často v situacích, které vyžadují, aby o práci přemýšleli.

Učitel je organizátorem a usměrňovatelem práce žáků.

Při realizaci ŠVP Vyrůstáme pod Jedlovou je třeba co nejvíce dbát na zachování přirozené skladby žakovských kolektivů. Nejlépe v počtu kolem 25 žáků. Je proto vhodné minimalizovat vyčleňování žáků talentovaných i žáků se sociálními, učebními nebo zdravotními problémy. Tyto problémy jsou zde řešeny vnitřní diferenciací, individualizací a samoučením.

Pracovní postup k dosažení určitého učebního cíle se řídí nejen povahou probíraného učiva, ale též charakterem vývojového období žáků.

Každý žák má mít nárok na individuální tempo, možnost chybování a znovuobjevování, hodnocení podle individuálního pokroku v učení. Každý má mít prostor na individuální projev a názor, prostor pro vzájemnou komunikaci a spolupráci.

Je třeba připravit pro žáky podmínky, ve kterých by cítili jistotu, bezpečí, sebedůvěru, sounáležitost, ve kterých by se mohli seberealizovat. V průběhu vyučování dbát na pozitivní ladění hodnotících soudů. Uvědomit si, že všechny neúspěchy žáků, obzvláště počáteční, nepříznivě dopadají na vztah žáků ke škole i k dalšímu učení.

Výchovné a vzdělávací strategie

Školní vzdělávací program Vyrůstáme pod Jedlovou se v plném rozsahu ztotožňuje s výchovně vzdělávacími cíli a kompetencemi uváděnými v RVP ZV:

1. Osvojit si strategii učení a být motivován pro celoživotní učení.
2. Tvořivě myslet, logicky uvažovat a řešit problémy.
3. Všeestranně a účinně komunikovat.
4. Spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých.
5. Projevovat se jako svobodná a zodpovědná osobnost.
6. Projevovat pozitivní city v chování a v prožívání životních situací; vnímavost a citové vztahy k lidem, svému prostředí i k přírodě.
7. Aktivně rozvíjet a chránit své fyzické, duševní a sociální zdraví.
8. Žít společně s ostatními, být tolerantní a ohleduplný k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám.
9. Poznat své reálné možnosti a uplatňovat je při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.

Klíčové kompetence jsou v návaznosti na celoevropský směr členěny do souborů zaměřených

- na učení
- na řešení problémů
- na komunikaci
- na pracovní činnosti a spolupráci

Klíčové kompetence představují soubor znalostí, dovedností, návyků a postojů, které jsou využitelné v různých učebních i praktických činnostech a situacích. Jsou klíčem k úspěšnosti člověka v celoživotním učení, v práci, zájmové činnosti i osobním životě. Na utváření klíčových kompetencí se podílejí všechny vzdělávací oblasti, které poskytují svým obsahem dostatek příležitostí k jejich naplňování. Konkrétní podoba vzdělávacích cílů a kompetencí je vyjádřena ve výchovně vzdělávacích cílech jednotlivých vzdělávacích oblastí.

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky k toleranci a k ověřování pohledů a názorů lišících se od jejich vlastních a k oceňování zkušeností druhých
- posilujeme sebedůvěru a sebevědomí žáků
- využíváme kooperativního učení ke spolupráci ve skupině (k utváření pravidel v týmu)
- rozvíjíme hodnotový systém žáků

Kompetence k učení

- užíváme metody, při kterých žáci sami docházejí k objevům a řešením
- vedeme žáky k vyhledávání informací z různých zdrojů a jejich použití v praxi
- vedeme k samostatnosti a práci ve skupině
- přenášíme část zodpovědnosti na žáky, zodpovědnost je řízena (testy, zkoušky)
- vedeme žáky k uvědomění si vlastní zodpovědnosti
- vedeme žáka k uvědomění si, že pracuje pro sebe a ne proto, že musí

Kompetence komunikativní

- umožňujeme žákům spolupracovat ve skupinách, domlouvat se na postupu řešení
- povedeme žáky k diskuzi, k formulování myšlenek, k obhajobě názorů, k naslouchání druhým
- poskytneme žákům dostatek prostoru pro práci s různými zdroji informací
- zajímáme se o zkušenosti, pocity a názory žáků a vytváříme prostor pro vzájemné sdílení
- vedeme žáky k respektování různých názorů

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky společně formulovat problém a stanovit cíl
- umožňujeme různé postupy a způsoby řešení
- klademe otevřené otázky, zadáváme problémové úlohy rozvíjející tvořivost
- využíváme metod, při kterých žáci docházejí k řešení problémů a závěrům sami

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k plánování úkolů a postupů
- dbáme na důsledné dodržování dohodnutých postupů a pravidel
- motivujeme k dokončení práce v dohodnuté kvalitě a termínech
- vedeme k využívání rozmanitých způsobů práce a směřování k praktickému uplatnění znalostí v životě

Kompetence občanské

- vedeme žáky k uvědomování, že jsou součástí třídy, školy, obce, státu, planety Země
- vedeme k vytváření a rozvoji vlastních životních filozofií, k prozkoumávání a respektování jiných, lišících se od jejich vlastních
- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k životnímu prostředí, k umění, ke sportu
- zapojujeme žáky do dění ve škole

Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žáky, u kterých se projevují příznaky některých z vývojových poruch učení nebo chování, posíláme se souhlasem rodičů na vyšetření do pedagogicko-psychologické poradny. V případě, že pedagogicko-psychologická poradna nebo speciální pedagogické centrum diagnostikuje vývojovou poruchu učení nebo chování, je na žádost zákonných zástupců dítěte a na doporučení poradny vypracován individuální vzdělávací plán, podle kterého se s dítětem v průběhu školního roku pracuje.

Pro žáky se specifickými vývojovými poruchami učení je charakteristické, že podávané školní výkony neodpovídají jejich rozumové úrovni. Nejběžnějšími poruchami jsou dyslexie, dysgrafie, dyskalkulie a dyspraxie. Tyto poruchy bývají někdy spojovány s poruchami chování, které se projevují hyperaktivitou, nesoustředěností, impulsivním jednáním, nerozvinutou pohybovou koordinací a dalšími příznaky z oblasti psychomotorické, mentální a volní. Většinou se nejedná o jeden druh poruchy, ale symptomy se prolínají a v průběhu trvání vykazují různou intenzitu.

Svým obsahem se vzdělávání žáků se specifickými vývojovými poruchami učení nebo chování výrazně neodlišuje od vzdělávání ostatních žáků. Na I. stupni jsou žáci se specifickými vývojovými poruchami učení nebo chování pod odborným dohledem učitele daného ročníku. Dále jsou zařazeni na doučování pod dohledem speciálního pedagoga. Na II. stupni preferujeme i formy samostatné práce pod vedením vyučujícího. I zde se mohou žáci doučovat pod vedením proškoleného učitele.

Naše škola v této oblasti spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou v Děčíně a Rumburku, v případě zrakově postižených žáků spolupracujeme s SPC Liberec. Učitelé I. stupně jsou v této oblasti proškoleni a soustavně se v této problematice vzdělávají. Snažíme se nabízet pozitivní a vstřícné školní prostředí.

Pedagogové se řídí těmito opatřeními:

- u žáků uplatňují individuální přístup, používají odlišné metody výuky a hodnocení, uplatňují vhodné formy komunikace
- nabízejí výukové programy k domácí přípravě
- na doporučení PPP a SPC redukuje obsah a rozsah učiva.

Vzdělávání žáků mimořádně nadaných

Po ukončení 5. ročníku talentovaní a nadaní žáci z velké části odcházejí na gymnázium nebo do tříd se speciální výukou. Těm, co na naší škole pokračují, se snažíme vytvářet dostatečně podnětné prostředí. Učitelé volí takové strategie, aby plně využili potenciálu nadaných žáků a přitom je stále motivovali k dalším činnostem a ke spolupráci s ostatními žáky. Nabízejí jim uplatnění tvůrčích sil v samostatné činnosti, v oblastních soutěžích, v prohloubení učiva, v zadávání specifických úkolů a rozvíjení schopností při skupinovém vyučování.

Začlenění průřezových témat

Průřezová témata jsou realizována v pravidelně probíhajících projektech. Seznam projektů a začlenění průřezových témat - viz kapitola Projekty.

4. Učební plán

Vzdělávací obsah základního vzdělání je rozdělen do devíti **vzdělávacích oblastí**. Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou tvořeny jedním nebo více obsahově blízkými vzdělávacími obory.

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací obory
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura, Cizí jazyk, Další cizí jazyk
Matematika a její aplikace	Matematika a její aplikace
Informační a komunikační technologie	Informační a komunikační technologie
Člověk a jeho svět	Prvouka, Přírodověda, Vlastivěda
Člověk a společnost	Dějepis, Výchova k občanství
Člověk a příroda	Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis
Umění a kultura	Hudební výchova, Výtvarná výchova
Člověk a zdraví	Tělesná výchova, Výchova ke zdraví
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce

Poznámky k učebnímu plánu

I. stupeň

Celková týdenní hodinová dotace je ve ŠVP ZV stanovena:

- pro 1. - 2. ročník maximálně 22 hodin
- pro 3. – 5. ročník maximálně 26 hodin

1. Závazná minimální časová dotace je uváděna u jednotlivých vyučovacích předmětů. Lze ji navýšit podle záměrů školy prostřednictvím disponibilních hodin – pro 1. - 5. ročník celkem o 14 vyučovacích hodin, z toho o 8 hodin navyšujeme vzdělávací obor Český jazyk, o 2 hodiny vzdělávací obor Cizí jazyk, o 4 hodiny vzdělávací obor Matematika a její aplikace.

2. Celková časová dotace 118 hodin týdně včetně disponibilních hodin je pro 1. – 5. ročník závazná.

3. V rámci učebního plánu může v 1. – 3. ročníku probíhat výuka jednotlivých předmětů bez pevné časové dotace v menších časových celcích než jedna vyučovací hodina; jednotlivé řízené činnosti mohou být kombinovány a propojovány při zachování celkové stanovené denní a týdenní dotace pro vyučovací předměty a dodržení požadavků na odpočinek.

II. stupeň

Celková týdenní hodinová dotace je ve ŠVP ZV stanovena:

- pro 6. ročník maximálně 28 hodin
- pro 7. ročník maximálně 30 hodin
- pro 8. – 9. ročník maximálně 32 hodin

1. Závazná minimální časová dotace je uváděna u jednotlivých vyučovacích předmětů. Lze ji navýšit podle záměrů školy prostřednictvím disponibilních hodin – pro 6. – 9. ročník celkem o 24 vyučovacích hodin.

Navyšujeme o 5 hod. vzdělávací obor Český jazyk, o 3 hodiny vzdělávací obor Matematika, o 3 hodiny Informační a komunikační technologie, o 1 hodinu vzdělávací oblast Člověk a společnost, o 6 hodin vzdělávací oblast Člověk a příroda a 6 hodin je věnováno oboru Další cizí jazyk.

2. Celková časová dotace 122 hodin týdně včetně disponibilních hodin je pro 6. – 9. ročník závazná.

3. Další cizí jazyk (německý jazyk, anglický jazyk) bude ve školním roce 2015/16 realizován takto:

- v 7., 8. a 9. ročníku v hodinové dotaci 2 hodiny

- žáci se speciálně vzdělávacími potřebami (konverzace Aj, Nj): konverzace Aj - skupina žáků 7. a 8. ročníku v hodinové dotaci 2 hodiny, skupina žáků 8. a 9. ročníku v hodinové dotaci 2 hodiny, konverzace Nj skupina žáků 8. a 9. ročníku v hodinové dotaci 2 hodiny.

4. Výuka dalšího cizího jazyka je pro všechny žáky II. st. povinná s výjimkou odůvodněných případů.

Další témata zařazená od 1. 9. 2013

1. Tematický okruh Finanční gramotnost je na I. st. zařazen do vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace, Člověk a jeho svět, na II. st. do vzdělávací oblasti Člověk a svět práce, Matematika a její aplikace a Informační a komunikační technologie.

2. Tematický okruh Ochrana člověka za mimořádných událostí je na I. st. zařazen do vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět a do projektu P3, na II. st. do vzdělávací oblasti Člověk a příroda, Člověk a zdraví a do projektu P3.

3. Tematický okruh Zdraví je zařazen na I. st. do vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět a do projektu P3 Člověk a zdraví. Na II. st. do vzdělávací oblasti Člověk a zdraví, Člověk a příroda a do projektu P3 Člověk a zdraví.

4. Tematický okruh Dopravní výchova je zařazen na I. st. do vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět a do projektu P10 Den bez úrazu a Branný den. Na II. st. do vzdělávací oblasti Člověk a zdraví, Člověk a svět práce a do projektu P10 Den bez úrazu a Branný den.

5. Tematický okruh Obrana vlasti je zařazen na II. st. do vzdělávací oblasti Člověk a společnost.

6. Tematický okruh Korupce je zařazen na II. st. do vzdělávací oblasti Člověk a společnost.

Poznámky k zařazení vzdělávacích oblastí do učebního plánu (určuje RVP ZV)

Český jazyk a literatura

- vyučovací předmět je zařazen povinně do všech ročníků. S ohledem na získání klíčových kompetencí (k učení, k řešení problémů) je předmět výrazně preferován volnou disponibilní dotací (15 hodin), neboť čtení s porozuměním považujeme za největší problém vzdělávání vůbec.

Cizí jazyk

- předmět s časovou dotací 1 hodina týdně od 1. třídy a 3 hodiny týdně je zařazen povinně od 3. do 9. ročníku.

Přednostně musí být žákům nabídnuta výuka anglického jazyka; pokud žák (jeho zákonný zástupce) zvolí jiný cizí jazyk než anglický, musí škola prokazatelně upozornit zákonné zástupce žáka na skutečnost, že ve vzdělávacím systému nemusí být zajištěna návaznost ve vzdělávání zvoleného cizího jazyka při přechodu žáka na jinou základní nebo střední školu.

Matematika

- předmět je povinně zařazen do všech ročníků. Předmět je dotován celkem 7 hodinami volné disponibilní časové dotace. Původně na II. stupni zařazený volitelný předmět Cvičení z matematiky se po zabudování Dalšího cizího jazyka do učebního plánu stává od šk. roku 2014/2015 součástí předmětu Matematika.

Informační a komunikační technologie

- učivo v 1. – 3. ročníku je realizováno jako součást jiných vyučovacích předmětů;
- v 5. ročníku je zařazován jako samostatný vyučovací předmět, je též spojován s obsahem jiných vyučovacích předmětů. Na II. stupni je předmět zařazen po jedné vyučovací hodině do všech ročníků.

Člověk a příroda

- V 9. ročníku v předmětu Zeměpis zařazujeme doplňující tematický okruh s výrazným zaměřením na regionální zeměpis (mikroregion Tolštejn, Lužické hory) s důrazem na regionální patriotismus.

Člověk a jeho svět

- realizuje se v 1. – 3. ročníku ve vyučovacím předmětu prvouka a ve 4. – 5. ročníku v předmětech Přírodověda a Vlastivěda, tedy ve všech ročnících 1. stupně základního vzdělávání.

Umění a kultura

- realizuje se v samostatných vyučovacích předmětech Hudební výchova a Výtvarná výchova, které jsou zařazeny ve všech ročnících.

Člověk a zdraví

- tělesná výchova je zařazena do všech ročníků, její týdenní časová dotace nesmí klesnout pod 2 vyučovací hodiny;
- výuka plavání se uskutečňuje v 1. a 2. ročníku v rozsahu 10 vyučovacích hodin, ve 3. ročníku v rozsahu 20 vyučovacích hodin;
- výchova ke zdraví je realizována zejména v předmětu Výchova ke zdraví, v Tělesné výchově, Prvouce a v Přírodovědě.

Člověk a svět práce

- učivo vzdělávací oblasti se realizuje v 6., 8., a 9. ročníku jako předmět Pracovní činnosti.
- Jako paralelu, která není zachycena v učebním plánu, realizujeme každoročně projektové dny (viz Projekty) obsahující průřezová témata.
- Velká pozornost je věnována žákům s integrací (individuální plány) – viz Zabezpečení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Vzdělávací období základního vzdělávání

Základní vzdělávání žáků se realizuje v průběhu povinné devítileté školní docházky.

Vzdělávací a výchovný proces je rozdělen na období:

1. období – 1. - 3. ročník

2. období – 4. - 5. ročník

3. období - 6. - 9. ročník

Každé vzdělávací období má své specifické cíle a stanovené očekávané výstupy, které jsou na konci 5. ročníku a na konci 9. ročníku závazné. Na konci 3. ročníku je očekávaný výstup pouze orientační.

Učivo je v pojetí ŠVP Vyrůstáme pod Jedlovou chápáno jako prostředek k dosažení očekávaných výstupů a představuje závazný výčet témat, námětů a činností, které škola nabídne všem žákům k osvojování.

Obsah učiva Školního vzdělávacího programu Vyrůstáme pod Jedlovou je rozpracovaný do jednotlivých ročníků. Podkladem pro rozpracování obsahu učiva bylo zhodnocení dosavadních zkušeností z programu Základní škola a pedagogické zkušenosti učitelů školy.

Školní vzdělávací program byl zpracován na základě týmové práce autorského kolektivu pedagogů školy a pedagogů působících jako lektori v Národním institutu pro další vzdělávání v projektu Koordinátor tvorby školního vzdělávacího programu. Inspirací byly pro náš kolektiv i práce pilotních škol.

Základní filozofie programu

Školní vzdělávací program naplňuje výchovné a vzdělávací cíle RVP ZV.

Školní vzdělávací program vychází v souladu s RVP ZV z poznatků, že

- v základním vzdělávání jde o to, aby si žáci osvojili základní poznatky o životě kolem sebe, (nelze naučit vše, k čemu lidstvo v poznání došlo)
- k učení lze žáky motivovat a učinit je zajímavým a přiměřeným jejich věku
- nejlepších a trvalých výsledků lze dosáhnout na základě porozumění určitému jevu, toho lze dosáhnou tehdy, když žák zapojí do učení co nejvíc smyslů, když bude provádět činnosti, pozorovat, hovořit o nich, vyslovovat závěry – objevovat
- chceme-li dosáhnout dobrých výsledků u všech žáků, musíme jim dát prostor pro učení, protože stejných výsledků nelze dosáhnout u všech žáků za stejnou dobu
- kvalitu vzdělávání neurčuje množství poznatků, ale jejich propojenost, smysluplnost a použitelnost pro život
- efektivitu vzdělávání nelze založit jen na posuzování chyb žáků a na přípravě (přípravenosti) pro přijímací zkoušky, ale je nutné využít nové mechanismy k hodnocení výsledků vzdělávání postavené na průběžném hodnocení činností žáků, na ověřování schopnosti řešit problémy komplexně a na celkovém posunu žáka nejen v kvalitě vědomostí a rozvoji dovedností, ale zejména v komplexním rozvoji osobnosti žáka
- pozitivně laděné hodnotící soudy, užívané průběžně, mají vyšší motivační hodnotu a vedou k celkově dobrému zvládnutí učiva

ŠVP nepředkládá žákům zpravidla hotové výsledky a poznatky k osvojení, ale vede je k tomu, aby vše nové, pokud to lze, získávali na základě činností, pozorování, pokusů – na základě objevování. Nezaměstnává jednostranně rozum a paměť žáků, ale působí také na jejich city a vůli. Nehromadí jen množství vědomostí místo jejich kvality, ale snaží se rozvíjet schopnosti žáků a seznamovat je s pracovními metodami a postupy. Tyto metody a postupy si žáci osvojují tak, aby je uměli uplatnit v životě a mohli se sami dál vzdělávat.

5. Učební osnovy – přílohy 1,2

6. Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

a) Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání v 1. období

Předpokladem úspěšného plnění vytyčených cílů školy v oblasti hodnocení vzdělávacích výsledků žáků je, aby každý žák dostával dostatečný prostor ke **zvládnutí a osvojení učiva**. Aby učivo mohlo v následujících obdobích vzdělávání plnit svoji funkci prostředníka k dosažení očekávaných výstupů RVP ZV, nestačí je s žáky pouze probrat, ale je třeba, aby si žáci základní učivo skutečně dobře osvojili. Dobrému zvládnutí učiva napomáháme v první řadě činnostními způsoby učení, spojenými s hovorem žáků a komunikací mezi žáky s učitelem i žáky mezi sebou. Při probírání nového učiva dbáme na to, abychom ho dobře propojili s učivem předcházejícím, na které nové učivo navazuje. Takové myšlenkové operace (propojení předcházejícího a navazujícího) není většina žáků schopna, zvláště ne v mladším školním věku. Provázanost učiva žákům velmi pomáhá při osvojování nového učiva a dosahování očekávaných výstupů. Žáky průběžně informujeme, proč se určité látce učí. Neočekáváme, že žáci sami pochopí, proč se čemu učí. Neznalost cíle, smyslu a tápání žáků nepovažujeme za pozitivní motivační faktory. Usilujeme o to, aby vazba mezi předcházejícím a navazujícím učivem byla analogická. Po upozornění na analogii (obdobnost) přijímají žáci novou látku snadněji a důkladněji. Žáky směřujeme ke „znovuobjevování“ poznatků, k úvahám nad činnostmi obdobnými s těmi, které jim byly předloženy u látky předešlé.

Upřednostňujeme **pozitivní hodnocení** žáků, a to nejen při prověřování vědomostí, ale v celém procesu učení. Při výuce žáky co nejvíce chválíme, dbáme na pozitivní ladění hodnotících soudů. Pomáháme žákům předcházet chybám, dodáváme jim důvěru v jejich schopnost předkládané učivo dobře zvládnout a povzbuzujeme je. S žáky jednáme tak, aby neměli strach vyjádřit svůj názor. Pozitivně přijímáme i nesprávné závěry žáků, dáváme jim prostor pro otázky, trpělivě žákům odpovídáme a věnujeme jim individuální pozornost. Pomocí často zařazované činnostní **zpětné vazby** zjišťujeme případné nedostatky žáků hned v zárodku a průběžně je odstraňujeme. Na chyby upozorňujeme žáky včasné, bezprostředně, vstřícně, přátelsky a důsledně. Vyhýbáme se zaujatosti, nahodilosti či opožděnému hodnocení. Dbáme, abychom v žácích nevytvářeli pocit, že si nemohou ve svých úsudcích věřit nebo že jsou horší než jejich spolužáci. Umožňujeme průběžně žákům poznání, že chyba se může vyskytovat v každé lidské činnosti, může mít však pro člověka různé následky podle jejich závažnosti. Žáky vedeme přes **sebehodnocení a samokontrolu** k dovednosti něco provést dokonale, bez chyby a v přiměřeném čase. S chybou pracujeme tak, aby vyzývala žáky k většímu soustředění na plnění úkolu, k důslednější kontrole své práce, k sebezpoznání svých schopností.

Žáky hodnotíme nejprve při činnostech, při kterých máme možnost sledovat, jak pracují. Oceňujeme jejich snahu, pozornost, hodnotíme vyjadřování závěrů, oceňujeme jejich nápady. Každé upozornění na klady určitých žáků pomáhá odstraňovat drobné nedostatky druhých žáků. Pozitivně laděná **průběžná hodnocení** a prožité pocity úspěchu při činnostech motivují žáky k učení, posilují jejich sebedůvěru a vedou k vnitřnímu uspokojení. Tyto faktory mají pozitivní vliv na rozvoj klíčových kompetencí a na dobré osvojení učiva žáky.

Směřujeme k tomu, aby v době písemných nebo ústních hodnocení žáků zvládalo co nejvíce žáků učivo zcela bezpečně. Ústní hodnocení, klasifikace i písemná hodnocení mají v 1. období základní funkci především **výchovnou a motivační**.

Úkolem učitele v 1. období vzdělávání je udržet, popřípadě vzbudit zájem žáků o učení, umožnit všem žákům osvojit si základní učivo potřebné pro další vzdělávání a pomoci všem žákům zformovat základy pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí. Z hlediska dalšího zdravého vývoje žáků je důležité umět je dovést k takovému zvládnutí učiva, aby co nejvíce

z nich mohlo být v těchto ročnících hodnoceno známkou výborně nebo chvalitebně. Hodnocení **známkou** můžeme v tomto období doplňovat povzbuzujícím pozitivním **písemným hodnocením**. Zkušenost učitelů nám ukázala, že samotné písemné hodnocení v 1. období je pro žáky často málo podnětné. To, co je pro ně povzbudivé a motivující, je jasně vyjádřená pochvala k určité činnosti nebo odpovědi, hvězdička, razítko, obrázek a jednička. Pozitivní efekt hodnocení známkou „1“ zvyšujeme tak, že ji doplníme krátkou, třeba i jednoslovně vyjádřenou pochvalou.

Žáci jsou o způsobech a kritériích hodnocení informováni a uvědomují si, čemu se učí a proč, vědí přitom, jaké činnosti zvládli, vědí, co umí, co se po nich vyžaduje, z čeho mohou být zkoušeni. Prověřování vědomostí by nemělo být pro ně stresovou situací nebo dokonce trestem, ale možností ukázat, co se naučili, možností využít svých poznatků při řešení předložených úloh, otázek a úkolů, možností jak získat dobré hodnocení, pěknou známku. Dobrý výsledek posiluje jejich sebedůvěru a motivuje je pro další činnosti a poznávání. Pozitivní výsledky třídy při prověřování učiva posilují i sebevědomí učitele, vedou k zamyšlení nad způsoby práce, kterými byly dobré výsledky dosaženy. Hodnocením práce svých žáků hodnotíme i svoji schopnost něčemu dobře naučit a výchovně na žáky působit.

b) Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků v 1. období

- V jednotlivých učebních oblastech předem stanovíme a žákům sdělíme základní učební požadavky. Jasně formulujeme, jaké dovednosti si žáci mají osvojit, čemu se mají naučit. Žáky upozorňujeme jaké činnosti nebo pokusy budou provádět, o čem budeme hovořit.
- Žákům předkládáme reálné a dosažitelné cíle, a tak vedeme žáky k bezchybnosti a poctivosti.
- Žákům **důvěřujeme** a sebehodnocení nepovažujeme za příležitost k podvádění. Díky zpětné vazbě mají učitelé i žáci přehled o tom, co a jak již zvládli. Takto vedení žáci nemají potřebu podvádět - podvádění pro ně ztrácí smysl, jelikož nevede ani k prožití pocitu úspěchu ani k cíli, kterým je dosahování co nejlepších výsledků.
- Žáky vedeme k tomu, aby si do svých učebních materiálů zaznamenávali to, co už dobře ovládají (například „hvězdičkou“). Na základě takto provedeného sebehodnocení žáků mohou učitelé následně přistupovat k individuálnímu řešení jejich problémů a nejasností.
- Používáme činnostní přístupy a metody učení, které umožňují žákům odhalovat chyby, hned je opravovat a brát si z nich poučení. Žákům tak průběžně umožňujeme uvědomění, co z probíraného učiva již ovládají.
- Žákům umožňujeme vyjadřovat jejich myšlenky a prezentovat jejich vědomosti. Nejdříve dáváme příležitost projevit se žákům, kteří se v daném učivu orientují jako první. Na jejich příkladě si ostatní žáci nejlépe uvědomí vlastní stupeň poznání.
- Používáme učební materiály, ve kterých je sebehodnocení žáků zapracované.
- K sebehodnocení písemných cvičení přistupujeme teprve tehdy, když je žák schopen uvědomit si, že probírané učivo ovládá.
- Předkládáme žákům ukázky správně vypracovaných úkolů různé obtížnosti a upřesňujeme, co považujeme za výborné hodnocení a co je hodnoceno již jako chvalitebně. Žáci potřebují vědět, jakou náročnost úkolů mají k určitým ohodnocením zvládat. Stejně stanovíme ukazatele při hodnocení písemném bez klasifikačních

stupňů. Žák potom ví, k čemu ve svém snažení směřuje, a je mu tak dána možnost sebehodnocení.

- Dodržujeme zásady a pravidla pozitivního hodnocení.

c) Pravidla prověřování vědomostí formou prověrek a zkoušení

Při prověřování vědomostí

- prověřujeme a hodnotíme to, o čem víme, že jsme žáky učili a naučili;
- dbáme, aby příklady, diktované věty nebo testy určené k hodnocení žáků obsahovaly jen to, co bylo s žáky dostatečně procvičeno;
- dbáme, aby zadání úloh bylo věku žáků přiměřené, tj. formulované tak, aby mu žáci určitého věku dobře porozuměli, aby o úkolu měli již nějaké povědomí, aby se už s podobným úkolem někdy setkali;
- ústní zkoušení vedeme tak, abychom při něm zjišťovali, co žák umí, ne to, co ještě neumí;
- písemnou práci na závěr určitého celku nezádáváme předčasně, ale až když žáci svými projevy prokazují, že jsou na písemnou práci vybaveni vědomostmi;
- při prověřování učiva probíraného před delší dobou ho s žáky nejprve nějakou formou zopakujeme, a to alespoň krátce a v několika po sobě jdoucích hodinách;
- při celkovém hodnocení žáka bereme v úvahu a hodnotíme i pokrok, jaký žák za určité období udělal a jaká byla jeho snaha k odstranění nedostatků;
- všechna hodnocení vyjadřujeme jako objektivní informaci povzbudivého charakteru.

Každý žák je vybaven více či méně odlišnými individuálními předpoklady pro učení, jako jsou nadání, úsudek a píle. Za pomoci činnostních přístupů, diferenciací a v neposlední řadě pozitivního hodnocení se snažíme v 1. období vzdělávání dosáhnout toho, aby všichni žáci zvládali základní učivo výborně. Při klasifikačním způsobu hodnocení je pak mezi žáky určitý rozdíl hlavně ve známce výborně. Někteří žáci při činnostech a samostatném plnění úkolů prokazují schopnost např. aplikovat, objevovat, provádět analýzu aj., jiným naopak trvá déle, než dojdou k zvládnutí učiva na výbornou a nemají zatím možnost se příliš v dalších schopnostech projevit.

d) Závěr

Cílem školy v 1. období základního vzdělávání je podněcovat žáky k výše uvedeným dovednostem. Usilujeme o to, aby pokud možno všichni žáci pochopili a osvojili si učivo určené pro toto období výborně nebo jen s malými nedostatky, tedy chvalitebně. Je to významný předpoklad pro úspěšné vytváření a rozvoj klíčových kompetencí žáků v dalších obdobích základního vzdělávání.

e) Pravidla pro hodnocení a klasifikaci žáků ve 2. a 3. období

Řídíme se obdobnými pravidly, jako v bodech a) až d).

Ve 2. a 3. období používáme hodnocení pomocí klasifikace. Vedle tohoto hodnocení využíváme i hodnocení slovní (zejména u integrovaných žáků), bodové, procentuální. Hodnocení je prováděno systematicky celý školní rok.

f) Získávání podkladů pro hodnocení a klasifikaci

Podklady pro hodnocení a klasifikaci získávají vyučující zejména soustavným diagnostickým pozorováním žáků, sledováním jejich výkonů a připravenosti na vyučování, různými druhy zkoušek (písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové,...), kontrolními písemnými pracemi, analýzou výsledků různých činností žáků, konzultacemi s ostatními vyučujícími a podle potřeby i psychologickými a zdravotnickými pracovníky.

Známky získávají vyučující průběžně během celého klasifikačního období. Zkoušení je prováděno zásadně před kolektivem třídy, nepřipustné je individuální přezkušování po vyučování. Výjimka je možná jen při diagnostikované vývojové poruše, kdy je tento způsob doporučen ve zprávě psychologa.

Učitel oznamuje žákovi výsledek každé klasifikace, zdůvodňuje ji a poukazuje na klady a nedostatky hodnocených projevů. Po ústním vyzkoušení oznámí učitel žákovi své hodnocení okamžitě. Výsledky hodnocení písemných zkoušek obdrží žák do 14 dnů. Učitel sděluje všechny známky, které bere v úvahu při celkové klasifikaci.

Kontrolní písemné práce a další druhy zkoušek rozvrhne učitel rovnoměrně na celý školní rok.

O termínu písemné zkoušky, která má trvat 45 minut, informuje vyučující žáky včas. Ostatní vyučující o tom informuje formou zápisu do třídní knihy. V jednom dni mohou žáci konat jen jednu zkoušku uvedeného charakteru.

Učitel je povinen vést soustavnou evidenci o každé klasifikaci žáka průkazným způsobem.

Při dlouhodobějším pobytu žáka mimo školu

(lázeňské a léčebné pobyty, dočasné umístění ve speciálních zařízeních apod.) vyučující přihlíží k hodnocení, které je zasláno školou při dané instituci.

Při určování stupně prospěchu v jednotlivých předmětech na konci klasifikačního období se hodnotí kvalita práce a učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé klasifikační období. Stupeň prospěchu se neurčuje na základě průměru z klasifikace za příslušné období.

V případě mimořádného zhoršení prospěchu žáka informuje rodiče vyučující daného předmětu bezprostředně a prokazatelným způsobem.

Důležité klasifikované písemné a grafické práce jsou uchovávány ve škole během celého školního roku, aby rodiče měli možnost do nich nahlédnout. Práce žáků s odloženou klasifikací nebo opravnými zkouškami se uchovávají do 30.10. dalšího školního roku.

Při klasifikaci posuzuje učitel výsledky práce objektivně, nepodléhá subjektivním ani vnějším vlivům.

Třídní učitelé (případně výchovný poradce) jsou povinni seznamovat ostatní vyučující s doporučením psychologických vyšetření, které mají vztah ke způsobu hodnocení a klasifikace žáka a získávání způsobu podkladů. Údaje o nových vyšetřeních jsou součástí zpráv učitelů (nebo výchovného poradce) na pedagogické radě.

g) Sebehodnocení ve 2. a 3. období

Žák se prostřednictvím učitelova hodnocení postupně učí, jaké jsou meze a perspektivy jeho výkonu, oblasti jeho úspěchů a možnosti uplatnění. Vyučující vytváří vhodné podmínky, aby žák mohl poučeně a objektivně hodnotit sebe a svoji práci. Učitel a žák v průběhu klasifikačního období společně hodnotí výkony žáka tak, aby se shodli na výsledné klasifikaci. Autonomní hodnocení se nesmí stát prostředkem nátlaku na učitele. Cílem je shoda obou hodnocení, aby byla pro žáka motivační do dalšího období.

h) Klasifikace a hodnocení žáků s poruchami učení a chování

Je-li u žáka podezření na specifickou poruchu učení nebo chování, je se souhlasem rodičů odeslán na vyšetření do pedagogicko-psychologické poradny. Pokud je u žáka diagnostikována porucha, řídí se učitel při hodnocení a klasifikaci vyhláškami a metodickými pokyny MŠMT.

Při výuce používá učitel reedukační metody podle typu poruchy. Velký význam při její nápravě má spolupráce s rodiči a jejich pravidelná domácí práce s dítětem. Pokud je diagnostikována porucha učení, mohou být žáci na žádost rodičů hodnoceni slovně v těch předmětech, do nichž se porucha promítá. Klasifikovat lze známkou s tím, že se specifická porucha vezme v úvahu.

Jakmile žák překoná nejvýraznější potíže, je vhodné přecházet k běžné klasifikaci.

Ředitel školy může povolit, aby pro dítě se specifickými poruchami učení byl vypracován pro kterýkoliv předmět příslušnými vyučujícími individuální vzdělávací plán.

Všechna závažná pedagogická opatření se projednávají s rodiči.

ŠVP byl přepracován a doplněn dle doporučení ČŠI ke dni 4. 12. 2009 a upraven na základě změn v RVP platných od 1. 9. 2013.

Aktualizace k 1. 9. 2015

Mgr. Markéta Hobzová
ředitel školy

Mgr. Pavla Sošková
zástupkyně ŘŠ

Mgr. Martina Hofmanová
koordinátorka ŠVP